

KLACHTENBUREAU LUCHTVERKEER

OVERZICHT KLACHTEN en VLIEGBEWEGINGEN LUCHTHAVEN NIEDERRHEIN

1^e kwartaal 2011

INHOUDSOPGAVE

-	Inleiding	blz. 3
-	Samenvatting	blz. 4
-	Aandachtspunten	blz. 7
1.	Klachten	blz. 8
2.	Vliegbewegingen	blz. 12
	2.1. Extensies	blz. 13
	2.2. SID-afwijkingen	blz. 14
	2.3. Zichtvliegcircuits en oefenvluchten	blz. 15
-	Begrippenlijst	blz. 16
-	Bijlage Extensies	
-	Bijlage SID-afwijkingen	
-	Bijlage Zichtcircuits en oefenvluchten	

INLEIDING

Dit rapport is opgesteld om de Luchtverkeerscommissie Niederrhein en de Lärmschutzkommission Niederrhein te informeren over klachten betreffende vliegverkeer van Luchthaven Niederrhein, die bij het Klachtenbureau Luchtverkeer zijn ingediend in het 1^e kwartaal 2011. Gegevens over klachten en klagers zijn in tabellen verwerkt en worden vergeleken met gegevens over dezelfde periode in het voorgaande jaar.

Samenvatting

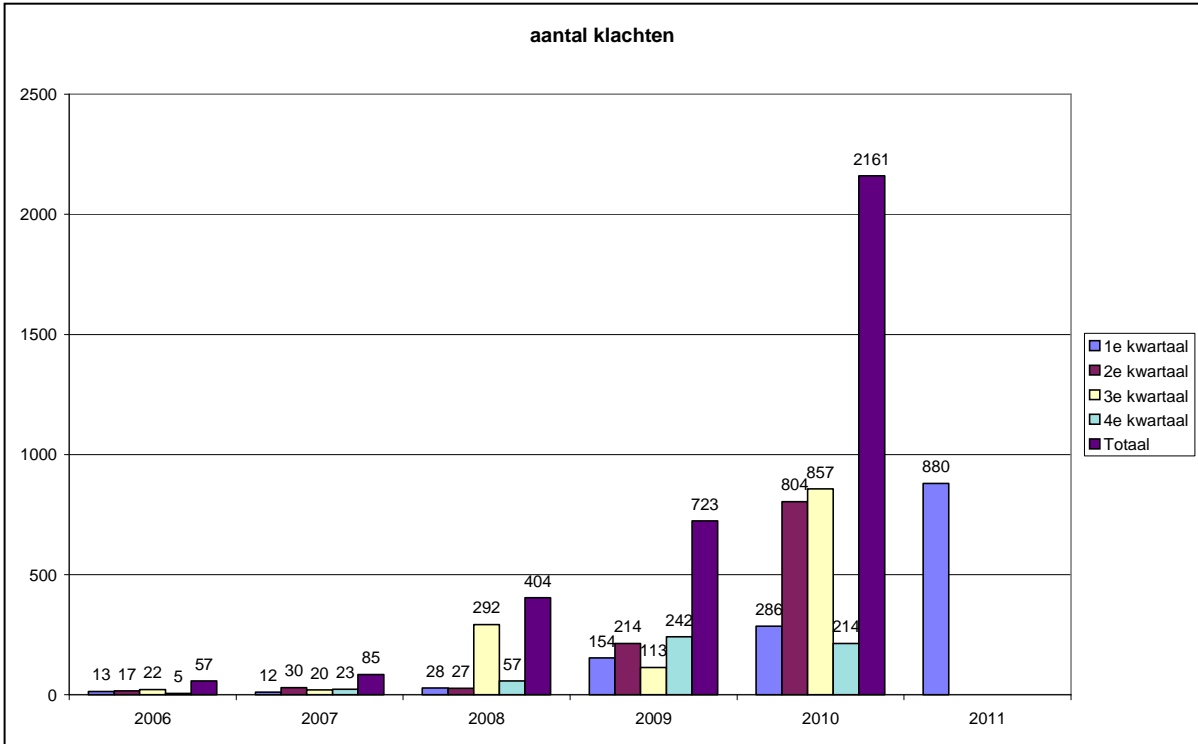
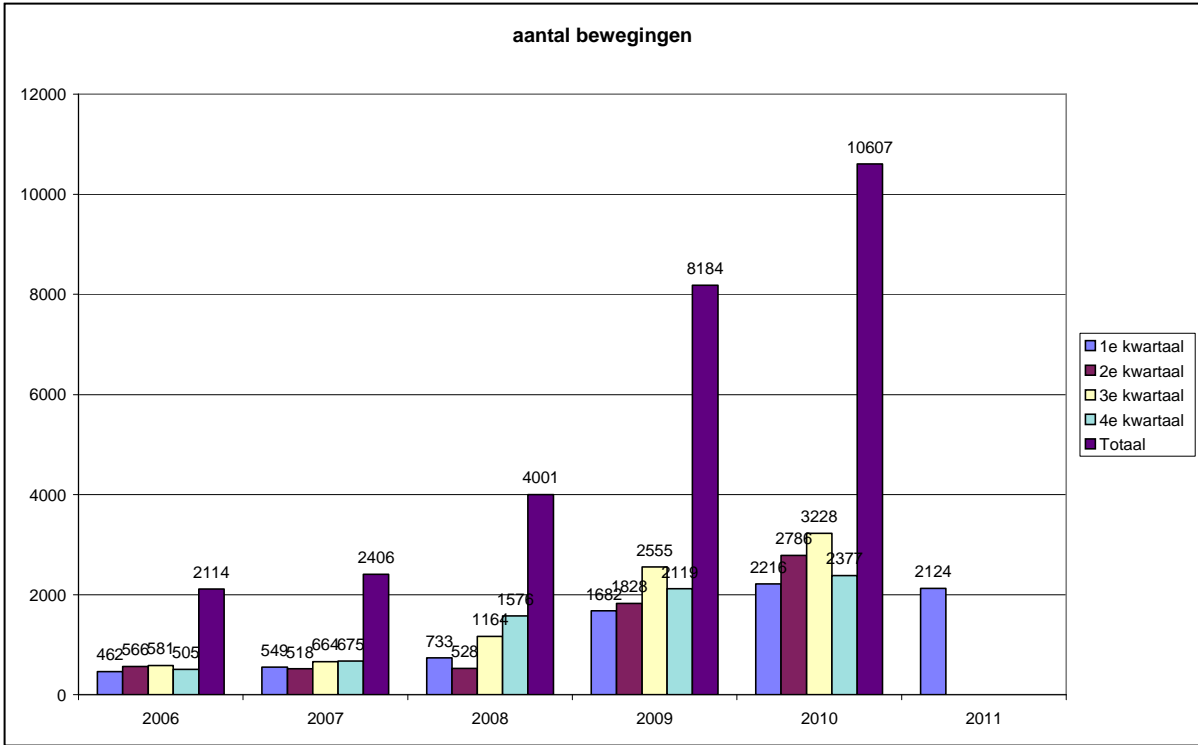
In het 1^e kwartaal 2011 zijn 880 klachten over vliegverkeer van Niederrhein ingediend door 15 inwoners; in het 1^e kwartaal van 2010 waren dat 286 klachten door 23 inwoners. Dit betekent een toename van het aantal klachten met 208% en een afname van het aantal klagers met 35%. De klachten gaan vooral over geluidhinder en afwijkende route en in mindere mate over uitstoot en laagvliegen. Van de 880 klachten hebben er 107 betrekking op vliegverkeer gedurende de dagperiode van 06:00 tot 07:00 uur en 773 over de dagperiode van 7:00 tot 23:00 uur. De vluchten tussen 6 en 7 uur worden als zeer hinderlijk ervaren. In de nachtperiode van 23:00 tot 06:00 uur hebben aan de Nederlandse zijde geen vluchten plaatsgevonden.

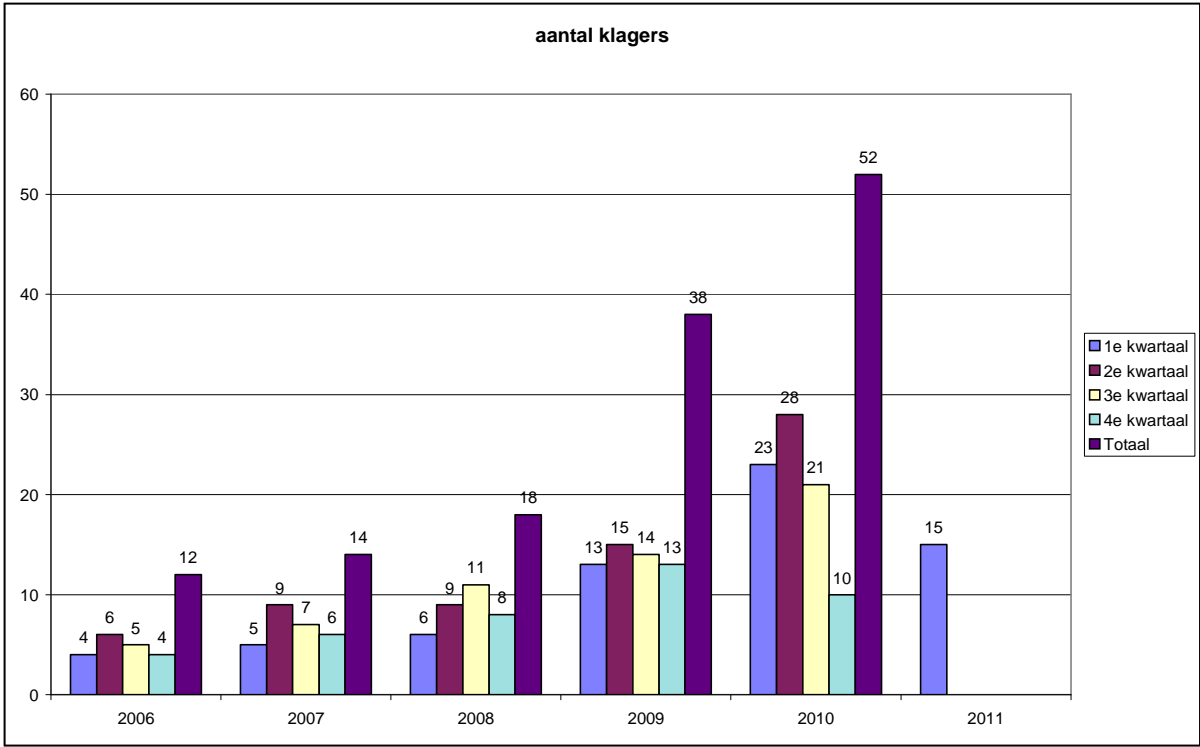
Uit onderzoek naar de spreiding van klagers en klachten over de gemeenten blijkt dat alle klachten afkomstig te zijn uit de gemeente Bergen, met name uit de kern Afferden 258 klachten door 9 klagers en Siebengewald 622 klachten door 6 klagers. Opmerkelijk is dat het accent van de klachten verschoven is van Afferden naar Siebengewald. Het niet bereiken van het beoogde effect van optimalisatie van de SID's ligt hieraan ten grondslag. In 2009 vlogen de toestellen die de VEBAK1 S / Standaard Instrument Vertrekprocedure (SID) volgden over de kern van Siebengewald. Tevens werd overlast ervaren van de vertrekprocedures Mevel3S en SONEB1S. Aangetoond werd dat de vliegbanen, hoewel alle binnen het tolerantiegebied, afweken van het nominale grondpad. Sedert november 2009 is door de DFS onderzoek gedaan naar de optimalisatie van de vertrekprocedures met als resultaat de publicatie van een nieuw fly-by waypoint LV 210 in de Luchtvaartgids op 1 juli 2010. Een gevolg hiervan is dat de vliegbanen meer richting het nominale grondpad, dus ook Afferden, komen te liggen. Inwoners van Siebengewald geven echter aan nog steeds overlast te ervaren.

Bij beschouwing van de bewegingen en klachtenpatronen van de afgelopen 5 jaar dan zien we het volgende:

- De bewegingen dalen gering in 2006 ten opzichte van 2005, vervolgens nemen ze toe in 2007 en fors toe in 2008. In 2009 constateren we een verdubbeling van de bewegingen ten opzichte van 2008. In 2010 is een verdere toename van de bewegingen te zien. In het 1^e kwartaal 2011 constateren we een afname van bewegingen.
- De klachten en klagers laten nagenoeg een vergelijkbaar patroon zien, in 2010 zien we een forse stijging van klagers en een exponentiele stijging van de klachten. In het 1^e kwartaal 2011 zien we de klachten verder stijgen, maar de klagers nemen af.

Voor de grafische weergave van de jaar- en kwartaalcijfers zie de volgende pagina's.

Aandachtspunten

Naar aanleiding van de sterke stijging van het aantal klachten uit Siebengewald als gevolg van sterk toenemend vliegverkeer over de kern, heeft de SKLZL contact opgenomen met de vertegenwoordiger van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat in de Luchtverkeerscommissie. Op zijn aanraden is het probleem onder de aandacht van de Duitse leden van de Luchtverkeerscommissie en van de Burgemeester van de gemeente Bergen gebracht. Deze laatste heeft het probleem op zijn beurt ingebracht in de vergadering van de Lärmschutzkommision d.d. 29-10-2008.

Daar is afgesproken dat de DFS GmbH de mogelijkheid en uitwerking van een verlegging van de westelijke startroute zal onderzoeken en daarover in de vergadering van de Lärmschutzkommision op 13-05-2009 zal berichten. De DFS heeft in deze vergadering laten weten de procedure aan te passen door een extra waypoint LV 201 ten noordwesten van Siebengewald neer te leggen. De verandering van SID RWY 27 is 8 oktober gepubliceerd en geëffectueerd op 19 november 2009. In de praktijk blijkt het extra waypoint LV201 niet het beoogde effect te hebben en verder onderzoek naar optimaliseren van de vertrekprocedure volgt. Middels een persbericht over de vergadering van 15-04-2010 laat de Lärmschutzkommision weten dat een nieuw fly-by waypoint LV 210 op 1 juli 2010 in de Luchtvaartgids gepubliceerd zal worden. De publicatie heeft op 1 juli 2010 plaatsgevonden. Fanomos-plots van vluchten in het 3^e en 4^e kwartaal 2010 lijken er op te duiden dat de vertrekprocedures optimaler worden gevlogen m.a.w. dat de nominale route dichter wordt benaderd. Met ingang van 16 december 2010 worden nieuwe snelheidslimieten in de SID's geïntroduceerd om overshoots (van de nominaal) en spreiding van de vluchten te voorkomen. Een mogelijk gevolg van de invoering van nieuwe snelheidslimieten zou kunnen zijn dat de vluchten meer ten noorden van Siebengewald komen te liggen. Het beoogde resultaat wordt voor de VEBAK route niet bereikt. De SKLZL zal op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie de vertrekprocedures blijven monitoren.

1. KLACHTEN

In dit hoofdstuk wordt het aantal klagers en klachten over overlast als gevolg van vliegverkeer van of naar luchthaven Niederrhein in de regio in het 1^e kwartaal 2011 weergegeven.

In tabel 1 is een uitsplitsing gemaakt naar het aantal klagers en klachten per maand. In de laatste kolom is het aantal klagers weergegeven, hierbij dient vermeld te worden dat iedere klager voor zowel de maand als voor het kwartaal slechts 1x geteld wordt. Het is daarom niet mogelijk het aantal klagers voor het totaalcijfer bij elkaar op te tellen. In tabel 2 wordt onderscheid gemaakt in het aantal klachten ingediend over vluchten gedurende de dagperiode en nachtperiode met een onderverdeling naar het aantal klachten per klager. Tabel 3 brengt de klachten en klagers over vertrekken en aankomsten in beeld en daarbij vindt onderverdeling naar woonkernen plaats.

tabel 1. **Aantal klachten en klagers in het 1^e kwartaal.**

	Aantal klachten Number of complaints			Aantal klagers Number of complainers		
	2010	2011	%	2010	2011	%
Januari	57	85	+49	6	2	-67
Februari	21	206	+881	4	6	+50
Maart	208	589	+183	18	12	-33
Totaal	286	880	+208	23	15	-35

Tabel 2. Aantal klachten per klager in het 1^e kwartaal onderverdeeld in verschillende categorieën.

aantal klachten per klager in het 1 ^e kwartaal	aantal klagers per plaats cq woonkern (per gemeente)	klachten dagperiode tussen 06:00-07:00 uur		klachten dagperiode tussen 07:00-23:00 uur		Klachten Nachtperiode tussen 23:00- 06:00 uur		klachten totaal			
		2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011		
0-20	totaal:	19	11	29	23	48	29	0	0	77	52
	Afferden (Bergen)	12	8	26	18	23	13	0	0	49	31
	Nieuw-Bergen (Bergen)	1	0	0	0	0	0	0	0	2	0
	Siebengewald (Bergen)	6	3	3	5	23	16	0	0	26	21
20-50	totaal:	1	0	7	0	31	0	0	0	38	0
	Siebengewald (Bergen)	1	0	7	0	31	0	0	0	38	0
50 of meer	totaal:	3	4	67	84	104	744	0	0	171	828
	Afferden (Bergen)	3	1	67	14	104	213	0	0	171	227
	Siebengewald (Bergen)	0	3	0	70	0	531	0	0	0	601
Totaal		23	15	103	107	183	773	0	0	286	880

In deze tabel is naast de spreiding van de klagers over de verschillende gemeenten ook een onderscheid gemaakt in klachten over vluchten in de dag -en nachtperiode. De dagperiode is verdeeld in de periode van 06:00 tot 07:00 uur en van 07:00 tot 23:00 uur. Vluchten in de vroege ochtend worden vaak als meer hinderlijk ervaren. De luchthaven is aan Nederlandse zijde geopend van 06:00 tot 23:00 uur met een extensieregeling tot 24:00 uur. De luchthaven is te allen tijde open voor noodgevallen. In het hoofdstuk vliegbewegingen is het aantal extensies weergegeven.

Uit de tabel blijkt dat de klachten afkomstig zijn uit de gemeente Bergen, met name uit de kern Afferden 258 klachten door 9 klagers en Siebengewald 622 klachten door 6 klagers. Opmerkelijk is dat het accent van de klachten verschoven is van Afferden naar Siebengewald. Het niet bereiken van het beoogd effect van optimalisatie van de SID's ligt hieraan ten grondslag. Verder zien we dat het aantal klagers en klachten in de categorie 0-20 per klager per kwartaal afneemt. Het aantal klagers in de categorie 50 klachten en meer neemt toe, het aantal klachten dat deze klagers indient neemt exponentieel toe.

tabel 3. Aantal klachten en klagers per gemeente over vertrekken of aankomsten in het 1^e kwartaal.

1 ^e kwartaal	Gemeenten met onderverdeling naar plaatsen / woonkernen	Aankomsten				Vertrekken			
		201 klachten	klagers	2011 klachten	klagers	2010 klachten	klagers	2011 klachten	klagers
	gemeente Bergen	0	0	0	0	286	23	880	15
	Afferden					220	15	258	9
	Aijen					0	0	0	0
	Bergen					0	0	0	0
	Nieuw-Bergen					2	1	0	0
	Siebengewald					64	7	622	6
	gemeente Boxmeer								
	Boxmeer								
	Groeningen								
	Vierlingsbeek								
	gemeente Gennep								
	Gennep								
	gemeente Sint Anthonis								
	Oploo								
	Sint Anthonis								
	gemeente Venlo								
	Venlo								
	gemeente Venray								
	Venray								
	gemeente Goch								
	Hasum								
Totaal		0	0	0	0	286	23	880	550

In deze tabel wordt een uitsplitsing gemaakt naar klagers en klachten over aankomsten en vertrekken over Nederland met een onderverdeling naar plaatsen en woonkernen. De klachten kunnen voor het totaalcijfer (tabel 1) bij elkaar worden opgeteld, de klagers niet. Klagers kunnen over zowel aankomsten als vertrekken klachten indienen, maar blijven voor het totaalcijfer een en dezelfde klager. Uit de tabel blijkt dat het aantal klagers en klachten over aankomsten toeneemt, het aantal klagers en klachten over vertrekken neemt af.

Tabel 4. **Overzicht oorzaak klachten in het 1^e kwartaal.**

Overzicht oorzaak klachten	2010			2011		
	Totaal	vertrekken	aankomsten	Totaal	vertrekken	aankomsten
Totaal aantal klachten*	286	286	0	880	880	0
Geluid	286	286	0	880	880	0
laagvliegen	111	111	0	19	19	0
Uitstoot	59	59	0	224	224	0
Stank	0	0	0	0	0	0
Afwijkende route	59	59	0	761	761	0
Trillingen	3	3	0	4	4	0
Angst	1	1	0	2	2	0
Overig	4	4	0	2	2	0
Trackoffenders	0	0	0	0	0	0

*) Een klacht kan meerdere oorzaken hebben.

Opgemerkt dient te worden dat wanneer er gesproken wordt over ‘laagvliegen’ dit niet wil zeggen dat het toestel ook daadwerkelijk laag heeft gevlogen, het gaat hier om overlast zoals deze door de klager wordt ervaren. Hetzelfde geldt voor de optie afwijkende route, het gaat hier om de beleving van de klager. Wanneer er gesproken wordt van ‘afwijkende route’ hoeft dit niet te betekenen dat toestellen zich buiten het tolerantiegebied bevinden. Onder overig wordt verstaan: Toestellen vliegen vanaf half januari weer over Siebengewald; LV201 wordt niet aangevlogen door toestellen die de VEBAK SID volgen; 5 sterren camping in Afferden ondervindt in toenemende mate overlast van vliegverkeer van Luchthaven Niederrhein.

2. VLEIEGBEWEGINGEN

In tabel 5 is het aantal vliegbewegingen weergegeven over Nederland van of naar luchthaven Niederrhein. Er wordt een onderscheid gemaakt in bewegingen gedurende de dagperiode en nachtperiode.

tabel 5. Aantal vliegbewegingen dag- en nachtperiode over Nederland in het 1^e kwartaal.

		Vliegbewegingen dagperiode tussen 06:00-23:00 uur		Vliegbewegingen nachtperiode tussen 23:00-06:00 uur		Vliegbewegingen totaal	
		2010	2011	2010	2011	2010	2011
Januari	totaal:	654	731	0	0	654	731
	starts	545	702			545	702
	landingen	109	29			109	29
Februari	totaal:	646	637	0	0	646	637
	starts	602	568			602	568
	landingen	44	69			44	69
Maart	totaal:	916	756	0	0	916	756
	starts	801	696			801	696
	landingen	115	60			115	60
1^e kwartaal	Totaal:	2216	2124	0	0	2216	2124
	starts	1948	1966			1948	1966
	landingen	268	158			268	158

Aantal vliegbewegingen over Nederland uitgezonderd de klassen P1.0, P1.1, P1.2, P1.3, P1.4, H1 en H2.

P1.0: Ultra lights;

P1.1: Motorzweefvliegtuigen;

P1.2: Motorzweefvliegtuigen of propellervliegtuigen met een MTOW tot 2ton bij een sleepvlucht;

P1.3: Propellervliegtuigen met MTOW tot 2 ton;

P1.4: Propellervliegtuigen met MTOW van 2 tot 5,7 ton;

H1: Helikopters tot 2,5 ton;

H2: Helikopters boven 2,5 ton.

2.1. EXTENSIES

Tabel 6. Aantal extensies in het 1^e kwartaal.

	extensies	
	2010	2011
Januari	0	0
Februari	0	0
Maart	0	0
Totaal	0	0

In tabel 6 wordt het aantal vliegbewegingen boven Nederland buiten openstellingen van of naar Niederrhein weergegeven.

Op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie worden FANOMOS-plots van alle vliegbewegingen boven Nederland buiten openstellingen (van 23:00 tot 06:00 uur) door het klachtenbureau van de SKLZL voor verdere behandeling aan Verkeer en Waterstaat doorgestuurd. Ook worden deze vluchten zo spoedig mogelijk na constatering voor nader onderzoek doorgestuurd aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de Luchtverkeerscommissie en Lärmschutzkommission. Na onderzoek vindt terugkoppeling met de SKLZL plaats over de bevindingen en deze worden in tabel 7 van de rapportage verwerkt. De FANOMOS-plots zijn, indien van toepassing, als bijlagen bij dit rapport gevoegd

De openstellingen van Niederrhein zijn van 06:00 uur tot 23:00 uur. Artikel 6 van het Staatsverdrag kent de volgende extensieregeling: voor luchtvaartuigen van luchtvaartmaatschappijen die geregelde vluchten uitvoeren en die volgens schema eerder dan 23.00 uur plaatselijke tijd hadden moeten arriveren kan, voor zover sprake is van onverwachte vertragende omstandigheden die op het moment van vertrek redelijkerwijs niet voorzien hadden kunnen worden, een extensie verleend worden tot 24:00 uur, voor starts voor zover sprake is van een technische storing van het luchtvaartuig dan wel van de luchtvaarttechnische gronduitrusting of extreme meteorologische omstandigheden. De luchthaven is te allen tijde open voor luchtvaartuigen die in nood verkeren of ten behoeve van reddingsacties of hulpverlening worden ingezet.

Tabel 7. Reden extensies in het 1^e kwartaal.

reden extensie	Aantallen	
	Datum	Sklzl nr Zie bijlage

2.2 SID-AFWIJKINGEN

In een bijlage bij het Staatsverdrag is voor het IFR verkeer een aantal standaard instrument vertrekprocedures (SID's) vastgelegd. Deze uitvliegroutes zijn theoretische lijnen. In de praktijk zal een zekere spreiding plaatsvinden die binnen een bepaalde marge, het zogenaamde tolerantiegebied, moet blijven. In tabel 8 wordt het aantal SID-afwijkingen (toestellen die zich buiten het tolerantiegebied bevinden) weergegeven.

Tabel 8. Aantal SID-afwijkingen in het 1^e kwartaal

	Aantal SID-afwijkingen	
	2010	2011
Januari	1	0
Februari	0	0
Maart	1	0
Totaal	2	0

Tabel 8 is gebaseerd op onderzoek door het klachtenbureau van de SKLZL met behulp van FANOMOS. Op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie worden FANOMOS-plots van alle SID-afwijkingen ongeacht vlieghoogte door het klachtenbureau van de SKLZL aan Verkeer en Waterstaat doorgestuurd. De FANOMOS-plots zijn indien van toepassing als bijlagen bij dit rapport toegevoegd. Opgemerkt dient te worden dat overschrijding van het tolerantiegebied mogelijk is op last van de luchtverkeersleiding.

Voor een goede klachtafhandeling en rapportage is het wenselijk dat de SKLZL inzicht krijgt in de redenen van afwijking van de SID.

In de vergadering van de Luchtverkeerscommissie d.d. 04-07-2007 is daarom afgesproken dat deze vluchten direct na constatering voor nader onderzoek worden doorgestuurd aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de Luchtverkeerscommissie en Lärmschutzkommission en de DFS. Na onderzoek vindt er terugkoppeling met de SKLZL plaats over de bevindingen en worden deze in de rapportage verwerkt.

Tabel 9. Reden afwijking in het 1^e kwartaal 2011.

reden afwijking	2011	
	Datum	Sklzl nr Zie bijlage
Totaal		

2.3 ZICHTVLEIEGCIRCUITS EN OEFENVLUCHTEN

In artikel 6, 4^e lid van het Staatsverdrag is opgenomen dat zichtvliegcircuits en oefenvluchten niet zijn toegestaan boven Nederlands grondgebied.

Tabel 10. **Aantal zichtvliegcircuits en oefenvluchten in het 1^e kwartaal**

	Aantal zichtvliegcircuits en oefenvluchten	
	2010	2011
Januari	0	0
Februari	0	0
Maart	0	0
Totaal	0	0

Tabel 9 is gebaseerd op eigen bevindingen van het klachtenbureau van de SKLZL. Met behulp van FANOMOS kan geconstateerd worden dat er sprake is van een circuitbeweging dan wel van een doorstart gevolgd door een circuitbeweging.

Op verzoek van de Gemeenschappelijke Luchtverkeerscommissie worden FANOMOS-plots van deze bewegingen door het klachtenbureau van de SKLZL aan Verkeer en Waterstaat doorgestuurd. De FANOMOS-plots worden indien van toepassing als bijlagen bij dit rapport toegevoegd

Voor een goede klachtafhandeling en rapportage is het wenselijk dat de SKLZL inzicht krijgt in de redenen van deze bewegingen en of er sprake is van zichtvliegcircuits dan wel oefenvluchten. De SKLZL zal deze vluchten indien van toepassing zo spoedig mogelijk voor nader onderzoek doorsturen aan de vertegenwoordiger van de Bezirksregierung Düsseldorf in de Luchtverkeerscommissie en Lärmschutzkommission en de DSF. Na onderzoek zal over de bevindingen terugkoppeling plaatsvinden met de SKLZL en zullen deze in de rapportage worden verwerkt.

BEGRIPPENLIJST

Klachtenbureau Luchtverkeer:	Het klachtenbureau Luchtverkeer valt onder de Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer. Dit is een onafhankelijke stichting, die ten behoeve van de Milieucommissie Luchthaven Maastricht, de Commissie AWACS Limburg, de Luchtverkeerscommissie Niederrhein en Lärmschutzkommission Niederrhein zorg draagt voor registratie, analyse en behandeling van klachten over vliegverkeer in de regio, tevens voor het beantwoorden van vragen en het verstrekken van informatie. Het klachtenbureau is te allen tijde te bereiken op telefoonnr: 043- 365 20 20 . De medewerkers zijn bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 09:00 tot 14:00 uur, buiten deze uren kunt u uw klacht(en) inspreken op een antwoordapparaat. Op verzoek van de klager wordt deze teruggebeld. De ingesproken klachten worden op de gebruikelijke wijze geregistreerd en gerapporteerd aan de Luchtverkeerscommissie, Lärmschutzkommission Niederrhein, Commissie AWACS Limburg en de Milieucommissie Luchthaven Maastricht. Met ingang van 1 juli 2004 kunnen klachten ook digitaal ingediend worden op www.kicl.nl
Klager: (klaagadres) en	een adres van waaruit minstens een klacht is geuit, met de restrictie dat meerdere klachten van verschillende personen op een huisadres tot één dezelfde klager (klaagadres) worden gerekend.
Klacht:	een door een klager bij het klachtenbureau gemelde ervaring van hinder of overlast door vliegverkeer.
Dagperiode:	is de periode van 06:00 tot 23:00 uur.
Nachtperiode:	is de periode van 23:00 tot 06:00 uur.
A.T.C.:	Air Traffic Control (Luchtverkeersbeveiliging).
Vliegbeweging:	een door de A.T.C. Niederrhein geregistreerde vliegbeweging (boven Nederland) van of naar Luchthaven Niederrhein
Extensie:	toestemming (gegeven door de havenmeester) om buiten de openstellingen van de luchthaven op te stijgen of te landen.
SID:	Standard Instrument Departure. Dit is de standaard vertrekprocedure voor IFR- verkeer, zoals vermeld in de AIP.
IFR:	Instrument Flight Rules. Regels voor verkeer dat op instrumenten vliegt, zoals vermeld in de AIP.
AIP:	Aeronautical Information Publication d.i. de luchtvaartgids.
SID-afwijking:	een toestel dat de standaard-instrument -vertrekprocedure niet heeft uitgevoerd binnen het voor die procedure vastgestelde tolerantiegebied al dan niet in opdracht van de Luchtverkeersleiding.
FANOMOS:	Flight track and Aircraft Noise Monitoring System